

„ЗАСТАВА“ излази три-
пут у недељи: средом,
петком и недељом.
Цена је на годину 12 фор.
на по године 6 фор. на чет-
врт године 3 фор. аустр.
вредн. за Аустрију, а за
Србију на годину 120. гр.
на по год. 60, а на чет-
врт године 30 гроша.

ЗАСТАВА.

Огласи се рачунају по по-
личини врта, које из гар-
монта заузимају, и за сваку
врсту плаћа се за први пут
7, за сваки даљи пут 5 н.
Осим тога за жиг укупно по
30 н. Донеси се шаљу у
редништво и предлата ад-
министрацији „ЗАСТАВЕ“
у Нови Сад.

БРОЈ 61.

У Новом Саду, у недељу 25. јуна 1867.

ГОДИНА II.

Нови Сад 23. јуна.

Потврђује се, бар из Беча, да је порта одгово-
рила на познату посланицу европских сила о Кан-
дији. Одговор турски саопштен је „поверено“ стра-
ним дворима којих се тиче; а своди се на ово:
порта одобрава, да се предузме истрага у Кандији,
и да се у тој цели сазове скупштина хришћанских
поглавица; даје, да се пошље у Кандију нарочити
комисар турски, који ће саслушати предлоге скуп-
штине, водити преговоре с овом, и одма закључити
што за сходно нађе. Пре него што би се сазвала
скупштина и повели преговори са овом, порта за-
хтева, да се удале сви грчки добровољци из Кан-
дије. У том смислу позивају се стране силе, да своје
труде са трудима порте сједине. О општем гласа-
њу Кандији нема ни спомена у турском одговору.
Посланица којом се тај одговор аустријској влади
саопштава, предана је овој 11. (23.) јуна.

Остаје да видимо, како ће „велике силе“ при-
мити одговор порте. Ако „начела правде и морала“
небеху празна реч у устима Наполеона III, кад
последњих дана говораше на светском излогу о у-
тврђењу престола, о позиву народа и човештва: он-
да ће султан морати наћи поуке у Паризу, да је про-
шло оно време, кад су судбу народа решавали вла-
дини „комисари“ и поглавари сабрани под гњече-
њем утицајем владе, и да данас нема дугог века она
влада, која није у стању, да за општим гласом и
вољом народа иде. Така поука кад би се султану у
Паризу дала, наша би, непремјено, одзива у Петро-
граду; а кад су Француска и Русија за праведно
решење источнога питања, онда незнамо ко би био
тај јунак, што би и на дипломатском, а камо ли на
бојном пољу био вољан бранити мухамеданску крив-
ду противу хришћанске правде. Буду ли се у Па-
ризу затвориле очи пред начелима морала и правде,
која говоре за посредовање на Истоку у духу наро-
дне слободе и независности: онда пре можемо ви-
дети сав Исток у ватри и крви, него што ћемо чу-
ти, да оне области Турске које су већ устале за
своје народно право, наново узимају на себе јарам
турски.

Из Бугарске гомилају се вести о грозним по-
ступцима Турака. Зулум ових такоје у целој земљи
мах узео, да и жене, и деца и старици са домаћих
огњишта у гору бегати морају. Ко Турцима шака
допадне, најтеже га муке чекају. Очеvidци препо-
ведају, да се Бугарима заробљеним од Турака, на
голим прима пали креч, и нема муке на коју се они
немећу, под изговором да открију „бунтовничке пла-
нове.“ По гласовима из Рушчука и Свиштова, тамо
су тамнице пуне несретне браће наше; у самом Сви-
штову више од 300 Бугара чекају из сата у сат,
да их из тамнице на вешала поведу, ни за што дру-
го, него што се крестом крете, а неклањају у камији.
У Рушчуку погубљено је, вели се, и 20 Срба, који
су били похитали, да би заједно са Бугарима чове-
чност од варварства бранили. Кад и помешана крв
бугарска и српска вапије противу целатства турског:
може ли да Србија са прекрштеним рукама гледа
неправду око себе? Ми велимо, да не може.

Крв Максимилијана провири из земље на коју
стаје влада у Паризу. У законодавном телу францу-
ском посланици Пикар и Симон опоменули су вла-
ду на проклетство политике која иде противу сло-
боде. Државни министар Руер одбјао је таку поли-
тику од царева владе, говорећи, да је овој била и
остаје једина брига, да се оствари демократија и
слобода, и да се слобода поштује. Садањи положај
Француске, по Руеру, неужасав народ; овај има
вере у владу. Шљање француске војске у Мексико,
ма да је жалосно испало, опет је оно „само црна
точка у сјајаном лику.“ Ако се Француска оружја,
Руер то тумачи као сјајан знак мира, да Францу-
ска уред благовања држи руку на балчаку мача
свога; јер само кад је наоружана као што напре-
дак војене вештине изискује, може она (Францу-
ска) сигурно радити за одржање мира. Ма колико да
се влада труди да покрије своје зло, опет се да-
наас у Паризу ни о чему другом толико не говори,
колико о унутрашњем немиру цара, услед вести о
смрти цара Максимилијана. Тај немир, вели се, ра-
сти са ладним погледима, који му се са свију стра-
на на сусрет шљу. Међу осталим тврди се, да је
и његова беседа, коју је говорио приликом свеча-

ног раздавања награда на светском излогу, 19. т.м.,
ладно примљена; кад је потом по дворани излога хо-
дио, свакоме је у очи падало, како је у лицу био сје-
тан и невесео. Говори се и о „великим променама“
у саставу министарства у Паризу, и услед тога и
о знатној мени француске политике, унутрашње као
и спољашње. Да ли ће се та мена објективити у ин-
тересу слободе?

Дворови бечки и париски наредили су, те је од-
почети жалба за царем Максимилијаном, који је, као
што „Ла Франс“ јавља, у Квертару стрељан.

Париски листови пишу, да се наоружане чете
у околинама Мадрита знатно множе; оне се осећају
толико јаке, да пресецају телеграфске жице и ква-
ре гвоздене путеве; шпанска влада налази се у вр-
ло великом теснацу.

Већ од неколико дана говоре извесни листови о
неким „руским агентима који укрштају Аустрију.“
Сад несамо да се потврђује та вест, него се још до-
даје, да је гроф Голуховски последњих дана питао
владу у Бечу, шта да чини са „руским агентима“,
који са уредним пасошима по Галицији тумарају.
Одговорено му је, да их приликом једног по једног
преко границе претури, избегавајући притом све,
што би могло дати повода руској влади да се жали.
У исто време вели се, да се „руски агенти“ и по
Срему виђају, и да ће се наредити истрага проти-
ву истих.

У Берну је 19. т. м. отворена савезничка швај-
царска скупштина. Отворио ју је подпредседник са-
везничког савета, Блумер, беседом, у којој је, међу
осталим, изјавио радовање што се није испунила зе-
бља због рата, који је и Швајцарекој грозио; али је
попоменуо и готовост Швајцараца, да се жртвују за
слободу и независност своју.

Беседа коју је Наполеон III. говорио
приликом раздавања награда на светском
излогу, 19. о. м.

„Господи! После дванаест година сво ме по други пут
да делим награде онима, који су се одликовали у делима
што обогаћавају народе, пољепшавају живот и узвишују
нарави.

„Појете старог века славили су са сјајношћу свечане
игре, кад се разна племена Грчке утркиваху за награду.
Шта би они данас рекли, кад би присуствовали овим олим-
пјским играма целог света, у којима се сви народи умом
боре, и у исто време на бесконачној стази напретка трче на
сусрет утону, коме се непрестано приближују, а немогу да
га достигну.“

„Са свију крајева земље похитали су жељно само за-
ступници науке, вештина и индустрије, и може се рећи, да
су народи и владоци дошли, да одаду поштовање тежњама
радне, и да својим присуством крунишу те тежње ми-
шљу помирења и мира.“

„Вистину на тако великим саборима, за које се чи-
ни да само материјалне интересе за целу имају вазда се из-
натицања ума изводи нека морална мисао — мисао сло-
ге и цивилизације.“

„Народи, приближујући се једно другоме, уче се у-
зајмно познавати се и ценити, мржње се гасе, и све више
и више потврђује се истина, да благостање једне земље
припомаже благостању свију.“

„Излог 1867. може се праведно назвати светским из-
логом, јер на њему се сједињавају све основе блага зе-
мљских. Поред најновијих усавршења данашњих вештина
ређају се и производи најстаријих времена, тако, да је у
исто време дух свију векова и свију народа заступљен. О-
вај излог је светски излог, јер поред чуда које луксус за
поједине на видело износи, он обухвата и оно што потребе
велике мношине изискују. Никад интереси радника нису
пробудили живљу бригу; њихове моралне и материјалне по-
требе, васпитање, услови јестивог живота, најплодовитији
смисаљ и удружења били су предметом стрпеливих прома-
трања и озбиљне науке. Тако напредују све поправке, кад
наука учини материју употребивом тако, да радња бива сло-
бодна, кад образованост душе заузда пороке, предрасуде и
страсти тако, да човештво слободним постаје.“

„Честитајмо себи, господи, што смо примили код нас
највећи део суверена и владоца и толико ревностних похо-
дача, поносимо се и тиме, што смо им показали Француску
такву као што је, велику, срећну и слободну. Морало би
се бити без сваке патриотске вере, те да се посумња о ње-
ној величини, морале би се очи затворити, те да јој се од-
рече благостање и установе, које су често и преко мере тр-
пељиве, и да се не види слобода у њима.“

„Странци могли су оценити ову некад тако немирну и
свој немир преко својих граница ширећу, данас тако раде-
ну и мирну, а вазда великодушним мислима напољену Фран-
цуску, којој се дух најразличнијим дивотама приљубљује,
и не да се никад надјачати материјалним уживањима. Па-
вљиви проматрачи увидеће без труда, да је поред свег раз-

витка богатства, поред све наклоности за угодан живот, о-
пет народан дух вазда готов да прене, чим је питање о
части и отачбини. Али та племенита осетљивост не треба да
задаје никакве зебње за мир света.“

„Нека би они, који су само неколико тренутака међу
нама живели, однели са собом праведно мишљење о нашој
земљи, нека би били убеђени, о поштовању и сим-
патијама, што имамо за стране народе, и о нашој искреној
жељи, да с њима у миру живимо.“

„Ја благодарим царској комисији, члановима главног
и разних одбора, за интелигентну ревност, коју су развили
у испуњавању своје дужности. Ја им благодарим и у име
царског принца, кога упркос његовој младости био сам сре-
ћан да доведем у везу са овим великим предузећем, чији
ће спомен он сачувати.“

„Излог од 1867. означаће, надам се, ново време сагла-
сија и напретка.“

„Сигуран, да провиђење даје благосов за тежње свију
оних, који, као ми, добро хоћеју, ја верујем на бесконачни
успех великих начела морала и правде, почем она са пра-
ведна захтевања задовољити, једина престоле утврдити, на-
роде и човештво узвисити могу.“

ЕТНОГРАФСКИ ИЗЛОГ У МОСКВИ И АУСТРИЈСКИ ЛИСТОВИ.

Док се начело народности јавно по Европи про-
поведа, док се на темељу његовом нове политичне
зграде подижу, Русији се од несловенских листова
у Аустрији замера, што и она учини жртву том на-
челу, и то не на пољу политичном него на пољу науке
и радиности, етнографским излогом словенским.
Стара авет — панславизам опет изиђе на видик, и
Русији се приписива као да она пали тамјан томе за-
мишљеном идолу, од којег цела Европа стрепи.

Хоће ли дух времена са собом донети, да се
мисао о свеславенству и у политичном животу о-
животвори, то је у руци будућности, и не само ли-
стови него и силнији чиниоци европски могу радити
што хоће, али сили природе, бујици времена не могу
стати на пут. Доста је то, да велика Русија по-
здравши своју браћу словенску на етнографски излог
на тај духовни пир, неје говела никаквим политичним
тежњама, него еродном чувству, за које јој нико не
може замерити, и науци. Јер док запад и у самој по-
литици остварује начело народности рушећи заста-
рели темељ Европи, подиже растргану Италију, по-
диже поцепану Германију — зар да Русији неје сло-
бодно и духовне свезе са својом словенском бра-
ћом имати? Наравна је ствар, кад такав сила див
европски насмеши се на кога, да онај коме та срећа
неје допала, и од осмејка његова стрепи, те му се
срце од најмањег помицаја његовог злом слутњом
напуња. Наравна је ствар, да је и духовно спојено
колено словенско велики чинилац у Европи, да и у
самом свету. Али ко томе, и за што да стане на пут
кад је тако природа наредила — а она ће знати, за
што је таку велику масу еродном свезом спојила —
и кад од такве огромне масе, ако пође путем братске
слоге и стазом човечанства, цивилизација и обшта
образованост може само добити а не изгубити. Ако
је природа тако наредила, да словенство, још младо
и непопкварено словенство, узме у руке крму обште
образованости, залуду је онда вина и дрека —
бујица времена може се само за неко време задр-
жати али никако за навек зауставити.

За то би листови аустријски, кад већ сили вре-
мена не могу одолети, да тако навиђају, како ће
бујици времена дати правац, да и њима користи, а
не да их зарони и у попор одвуче. Аустријски ли-
стови пређе ружише Русију, да је она несита че-
лусти која само гута, а не да зраку образованости
и слободе да маглу варварства пробије. Али Русија
за кратко време, на довату Европе без више и хва-
мисања ослободи из робства до двадесет милиона
душа, — па је ли то варварска држава? Док у Аме-
рици, држави слободној и републиканској, мо-
раде крвав бој бити север са југом, да се етољ-
но робље ослободи својих тиранијских узала, Ру-
сија то сврши у највећој тишини. Док се западњаци
и у северној Америци и у Мексику и у Шлезвигу
и Холстину и у Турској и т. д., заузимаху и ар-
чише блага државно за апсолутна начела, која не
дреше узала робству него их још већма стежу, Ру-
сија је на истоку једна држава, која постојано брани
начело слободе, и која хоће да то начело, које на
запад баца враке, разagna и на истоку вечиту таму
сужанства. На поред тога племенитог посла по цело

човечанство зар да угуши своје чувство и спрема еродне браће словенске. Не знамо има ли у запад-њака подобне пословице, али у нас Словена има: крв неје вода! Али немојте писати ђавола на зиду, немојте се плашити: да се смера на какво словенско царство јесте, смера се на царство, али не које сте ви увртили себи у главу, смера се на царство слоге, љубави и науке између свију Словена. Моћна Русија није мислила да ће се тиме понизити, што ће погледати на своју мању браћу, него да ће се оснажити духовно за свети рад, који ће донети благодетног плода целом човечанству. Не чините дакле добро ви, аустријска јавна гласила, што тако зло-пако духате у рог освете на спрам оних Словена, који у тој благодетној тежњи пружише руку својој браћи Русима; не чините добро, што злокобне на-мере потварате на силну Русију јер кога треба мо-лити не треба га ердити. Ни Словени ни Руси не бежу вам до сада на штету, него шта више живот ваш сачуваше и одржаше. Обазрите се по целој ау-стријској монархији, промотрише Чехе, Словаке, Србе и Хрвате, па ћемо се уверити, да крвце своје ника-да издајнички него свагда за олтар своје државе про-лише, било у срцу било на граници државе. Па зар да им тим захвалите, што им и за просто руковање братско претите тамницама?

Но тако се не хвата љубав ни пријатељство, тако се гове црној неслози, тако се отуђују Сла-вени од обште мајке своје постојбине, коју су то-лико стале крвљу својом бранили. А Словене од-туђивати од оне државе, којој су они толики чини-лац, не само да је грех него је и опасна игра. Тим послом из почетка ћете по гдекоју варицу злово-ље истерати, али мало по мало можете направити читав пожар, па онда не поможе ни дуализам ни централизам нити друге мајсторије политичарских глава што савају. Него гледајте, како Немци тако и Мађари, те проспите и на нас благодет слободе и устава, које за сад од нас као ефићански свеш-теници, своје тајне кријете, изиђите на среду, па нам с отвореним челом пружице руку братске сло-ге и заједнице. Немојте терати мак на конач: јер притиснуто јаче све на више скаче. Ето тако ће не-стати страшила панславизма те ће се претворити у благодетну мисао слободе и човечанства. А ако ду-ховно хоћемо да смо спојени са свом браћом сло-венском, томе нити ми нити ви можете стати на пут, јер овај задатак, који је природа у остварењу и продужењу идеје човечанства наменила, мора сло-венство извршити. Али тога се ви не бојте него се радујте, јер ни ви не можете желети, да тако о-громан уд човечанства остане утрнут, и да не по-могне осталим удовима у остварењу обште светске идеје. Немачки философ Хегел још у почетку овога столећа казао је, да се Бог оном народу манифе-стује, где је највећа снага, дакле за данас у Ру-сији. Ми то разумемо тако, да где је физична сна-га највећа, ту је народ позван, да му и морална снага буде према тој физичној. Па зар би сте ви хтели, да та тако силна, тако обилата снага остане до века endigesta moles (нагомилана маса) без сваке моралне благодети? Што Русија учини један корак даље к тој моралној снази етнографском излогом, зар за то да јој замерите, зар је тиме обштој обра-зованости што криво учинила? Та преје је назива-сте варварском државом, па сад кад хоће све више да и сама сумња варварства нишесне, хоћете и то да јој закратите, хоћете што је другим народима хвала и дика пред лицем обште образованости, да је њима поруга? Пустите дива нека корача, јер, као што је казао један србски књижевник, за њего-вим стопама епохе ничу — хоћете ли да те епо-хе и по вас благодетне буду, немојте му стајати на пут, јер ће вас погизати. Здружите се са Славени-ма братски и искрено за благодетну идеју целог човечанства, па ће тако и њима и вама добро бити. Ви Немци поред своје малине црвеном и виком силног броја Словена не смањисте, па кад то не мо-жете, а ви му се прилагодите за времена, док вас точак времена није завитлао онамо камо нећете. Пу-стите дакле пророке новинарске, нека терају своју ружну спекулацију, којој није стало ни до Словена ни до вас него до свога спекулативног идола, па збиљски пригратите идеју човечанства, у које обла-сти наћи ћемо се као људи свестни и поштени, те ћемо у братинском загрљају заједнички делати за обшту слогу, љубав и добро целог човечанства. Не-ћете ли тога, него хоћете и даље да сејете црно семе неслоге у атар вашим сањаријама, вашој спе-кулатији и вашој пакости, онда нека вас стигне стари крвник, рука неумитног времена! — Ст. П.

УГАРСКИ САБОР.

Политички дом имао је 2. јула (20. јуна) две седнице, пре и после подне. У седници пре подне само је јавно председањик, да ће се тек пред вече моћи чути закључак магнатског дома што се тиче владиног предлога о гвозденим путовима. У седници по подне, отвореној после 6 сати, саопштено је, да магнатски дом као и посланички одобрава спо-

менути владин предлог. Затим је председањик узео опрштај од посланика, кратком беседом коју је за-кључио усклицима: да живи монарх! да живи о-тачина!

Седнице посланичког, као и магнатског дома одгођене су на неопредељено време; мисли се, да ће се оне обновити пре него што прођу три месеца.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О НАРОДНОСТИМА.

који је пододбор одбора за народности израдио и који је посланичком дому угарског сабора поднет.

(Продужено в. 59. бр. „Заставе.“)

III. одсек.

Права народности на пољу јавне управе државне.

§ 15. Сваки државни грађанин има права да у писме-нима, које држави поднаша, свој матерњи језик употребљава.

§ 16. Заводи, које су ради потпомагања уметности, науке, економије, индустрије и трговине било појединачно било друштва подигла, исто тако сама друштва и корпорације (тела) онда више и највише црквене власти могу у саобра-штају са државном владом свој пословни језик употребља-вати, али су и дужни да придодаду и на мађарском језику своја писмена.

Државна влада одговара на језику, на ком је иста под-нешена, ступају по ступају у журном случају може и само на мађарском језику одговорити.

Кад је код којег места сумња онда решава мађарски текст.

§ 17. Јурисдикције саобраштавају са државном вла-сти мађарским језиком.

§ 18. Пословни језик у државној управи је мађарски. Но министарство је дужно пазити, да се како у свим земаљским чиновима и државним званијама, тако нарочито при поста-вљању великих журана и од других народности такве особе узимају, које имају довољне способности да одправљају ствари оних јурисдикција, корпорација, завода, друштва и приватних особа, које нису мађарске народности.

§ 19. У оних научним заводима, које су државне власти већ или ће их подигнути ако потреба настане, од-ређује министарство просвете језик на ком ће се предавати; но пошто је држави главна намера да јавна настава од које зависи опште образовање и благостање, успешна буде, то му је дужност, да се што више може побрине, да се гра-ђани државни ма од које народности били, ако у већој маси живе у пределима гди стањују на свом матерњем језику из-ображавају докле док не дођу на више академске заводе.

§ 20. У средњим и вишим државним школама, које постоје у таквим пределима, у којима се више од једног је-зика говоре морају се за сваки од ових језика и књижев-ности катедра подићи.

§ 21. На земаљском свеучилишту се предаје мађар-ским језиком али се за језик и књижевност свију народно-сти, које у земљи живе, катедра подиже.

§ 22. Ако би се који завод, који је већ удруженим силама подигнут и с тога што му фонд не достиче сам се издржавати не може на државну владу рад потпоре обратио: биће дужност дотичних министара, да на основу прикупљених података сабору предлог поднесу. Законодавна власт ће у свакој такој прилици одредити колико да даде и под којим условима али само онда ако се о нужди уверила.

IV. одсек.

Права народности на пољу удружавања.

§ 23. Сваки поједини грађанин ма које народности он био, има право као јурисдикције, општине, цркве и црквене општине, да сам својом снагом или путем удруживања, до-љње, средње и више школе, а тако исто и друге заводе, који уметност, науку, земљеделство, индустрију и трговину пот-помажу, подиже, тога ради могу поједини државни грађани под надзором државе друштва склапати, устав им доносити, по том од државе потврђеном уставу се владати, новчане фондове скупљати и њима под надзором државне власти по потребама њихове народности, управљати.

Заводи, који су на овај начин подигнути, било да су научни или други који — школе се морају са општим науч-ним планом слагати — имају иста права као и остали за-води истог карактера. Друштва и они заводи, које су она подигла, могу међу собом свој језик употребљавати.

V. одсек.

Права народности на пољу правосудства.

§ 24. Земаљски грађани, ма које народности били, могу у приликама кад без адвоката као тужитељи или оп-тужени заштиту закона односно помоћ судије шшту: у сво-јој сопственој општини и у свом сопственом срезу свој ма-терњи језик и другим општинским језик или један од језика дотичне општине, у својим сопственим јурисдикцијама свој матерњи језик или језик, на ком се записник јурисдикцијони води, а у другим јурисдикцијама само језик записника или један од језика на којима се записник води, употребљавати.

§ 25. У једном од случаја § 24. и то при поступку ванпарничном решава и наређује судија и језиком на ком је поднешена тужба односно језиком оних, којих се тиче; у парничној води расправу на језику странака што се париче; кад се сведоци саслушавају кад судије извешће дају и при осталим судским делима употребљава се језик саслушаних и дозваних особа; записник најпосле води се оним језиком којим и записник јурисдикцијони, а кад их има више онда избере онај језик, који одреде странке које се париче, и ако се оне не могу да сложе, онда он избере један од је-зика на којима се записник води.

Језик, којим се позива, треба да је у атар странака, које се позивају, ако се може одма дознати, њив, а иначе званични језик државе; али сваки одговор, закључак или пресуда шта више у изванредним случајевима и важнија акта треба, ако странке и дотични желе, на њиховом језику прогласити.

§ 26. Ако се странка да адвокатом заступати или ако је обавезана да се да заступати, онда може адвокат тужитељ језик или један од језика дотичних јурисдикција из-абрати — адвокат или адвокати оптуженог пак морају, ако неће да језиком, који је тужитељски адвокат изабрао, бране, мађарски језик изабрати.

§ 27. Језик којим се писмено позива, онај је који је у тужби, али у атар странке, која се позива, ако се ма-терњи језик њен одма може дознати, онда је овај, иначе је званични језик државе, јер овај је посредник.

§ 28. у предметима, који у компетенцију меничких судова спадају парнични је језик у атар јавном кредиту, мађарски.

§ 29. Унутрашњи пословни језик светски судова, који од избора зависе, мађарски је; духовни судови сами одре-ђују свој пословни језик.

§ 30. Језик у званијама земљишних књига мађарски је, али решења, на жељу странака, могу се и на језику ју-рисдикције, а ако таквих језика више има, на оном језику, на ком странка жели издавати; на истом језику се и из-води аутентично преведени издају.

§ 31. Званични језик судова које државна власт име-нује искључиво је мађарски; али је министарство право-суђа дужно, да пази, да се при вишим и највећим судо-вима стручне судије из сваке народности у довољном броју намењесте.

VI. одсек.

Права народности на пољу законодавства.

§ 32. Језик, на ком се већа и послови на сабору од-прављају, мађарски је.

§ 33. Закони се обнародују на језику сваке народно-сти; која у земљи живи.

VII. одсек.

§ 34. Сваки закон, који је противан горњим закључ-цима уништава се.

§ 35. Равноправност народности, које се у земљи на-лазе, и која је у горњим параграфима изречена овим се као државни основни закон проглашава.

Павле Њари с. р. Карло Керкапољи с. р.
председник пододбора. бележник пододбора.

Предлози које је министар Бајст поднео посла-ничком дому (види 54. 55. и 57. бр. „Заставе“):

IV.

Закон

о делегацијама у опште и понаособ о делегацији државног са-вета. Важи за и т. д.

§ 1. О оних предметима, који су крајевинама и зем-љама, које су у државном савету заступљене с једне и земљама угарске круне с друге стране општи, саветоваће се делегације, од којих ће једну државни савет а другу угарски сабор бирати.

Делегација држав. савета састојаће се из 60 чланова, од којих ће се трећина из горње и две трећине из дољње куће државног савета узимати.

§ 2. Господ. кућа ће оних 20 чланова, који на њу спадају апсолутном већином гласова изабрати. Оних 40 чланова, које ће дољња кућа шиљати, бираће се тако, да заступници појединих сабора делегате по доле наведеном начину бирају, при чему им од воље стоји да ли ће их из своје средине или из плenumа ове куће бирати.

Апсолутном већином гласова бирају заступници из: Ческе 10, Далмације 1, Галиције и Влахије са Аушви-цом и Затором и Војводством Краковом 7, Аустрије ниже Енсе 3, Аустрије више Енсе 2, Салцбурга 1, Штајерске 2, Корушке 1, Крајске 1, Буковине 1, Моравске 4, Горње и дољње Шлезје 1, Тирољске 2, Форалберга 1, Истрије 1, Горице и Градишке 1, града Трста и околине 1.

§ 3. Тако исто бира свака од обеју кућа субститу-те (заступнике) делегација, и то 10 за горњу а 20 за дољњу кућу. Број субститута, које дољња кућа бира, тако се на-спрам делегата њених односи да на 1 до 3 делегата по један субститут а на 4 и више делегата по два субститута дође.

§ 4. Избор делегата и субститута обе куће сваке го-дине понављају.

Дотле делегати и њихови заступници обављају своје послове.

Чланови делегације, који су иступили, могу се опет и-забрати у њу.

§ 5. Делегације сваке године сазива цар на оно место, на које он оће.

§ 6. Делегација државног савета бира из своје сре-дине председањика, подпредседника а тако исто перовође и друге званичнике.

§ 7. Делокруг делегација обухвата све оне предмете, које им закони о заједничким стварима поверавају.

Друге предмете делегације не могу претресаги.

§ 8. Владине предлоге донаша заједничко министар-ство у сваку од обеју делегација; а тако исто има право свака делегација, да у оних стварима, које у њен делокруг спадају, предлоге донаша.

§ 9. Да закони, који се тичу предмета, што у дело-круг делегација спадају, важе, нужно је споразумљење обе делегације, или ако се ове нису споразумеле онда важе они закључци, које заједничка седница обе делегације споразумно донесе а свакојако мора закључке цар потврдити.

§ 10. Право да заједничко министарство на одговор по-зове имају делегације.

Ако се повреди који уставан закон, који се тиче за-једничких ствари онда може свака делегација предлог донети да се цело заједничко министарство или поједини члан ње-гов оптужи и тај другој делегацији саопштити.

Тужба је правоањана, кад ју је свака делегација по-себице или обе у заједничкој седници закључиле.

§ 11. Свака делегација предаваће из незанимљивих људи, који су вешти законима и који су државни грађани оних земаља, које оне заступају, 24 судије, од којих друга де-легација може 12 одабрати.

И оптужени има право, да 12 од предложених одбаци али само тако да се од оних, које је једна или друга де-легација предложила исти број одбаци. — Оне судије што остају те ће бити суд у подигнутој парници.

§ 12. Особити закон о одговорности заједничког ми-нистарства углавине питање, како да се оптужује кривац и расправља парница и како да се пресуда донесе.

§ 13. Свака од обеју делегација саветује се и дона-ша закључке у одељеним седницама. Изузетак је § 35.

§ 14. Да делегација може ваљане закључке доносити нужно је да има у седници осим председањика бар 30 чланова, а закључак само онај важи, који је апсолутном већином гласова донешен.

§ 15. Делегати из државног савета и њихови заступ-ници не добијају од својих бирача инструкције.

§ 16. Делегати из државног савета врше своје право гласања лично; кад уместо њих долази заступници одре-ђује § 19.

§ 17. Делегати из државног савета исто су тако не-повредни и неодговорни као што су и као чланови држав-ног савета по закону од 3. октобра 1861.

Што је у овом закону кући допуштено то се исто и де-легатима као члановима делегације дозвољава.

§ 18. Ако ко иступи из државног савета онда није

више члан делегације. Ако осим овог случаја један делегат или заступник неће да је члан делегације, онда ако је државни савет сакупљен, решава она кућа, која га је послала, а ако државни савет није сакупљен онда решава делегација да ли може испунити или не.

§. 19. Ако се једно место делегатско упразни онда ако је државни савет сакупљен дотична кућа новог делегата или заступника бира, па ако избере заступника за делегата онда бира новог заступника.

Ако државни савет није сакупљен на место делегата, којег је место упразњено, долази његов заступник, а од више заступника онај који је при избору највише гласова добио, или ако су имали једнако гласова, којег је копка одредила.

§. 20. Ако се заступничка кућа распусти онда и делегација државног савета престаје.

Државни савет, који се на ново састану бира нову делегацију.

§. 21. Сесију делегације затвара пошто су послови посвршани с одобрењем или на заповест цара председник њен.

§. 22. Чланови заједничког министарства имају права да учествују у свим саветовањима делегације и да сами своје предлоге заступају или да то место њих један заступник чини.

Они морају, кадгод заштити, бити саслушани. Делегација има право да заједничко министарство или појединог члана његовог пита шта оће и да иште одговора и разјаснења.

§. 23. Седнице делегације редовно су јавне. Изузетак је да су тајне и то може само онда бити, ако то председник или најмање пет чланова ишту.

Иначе се могу закључи ма били и у тајној седнице претресани само у јавној доносити.

§. 24. Обе делегације саопштавају једна другој своје закључке и иду на то да се, ако су чему разног мњења, међусобно обавесте и споразуму.

Овај се договор води писмено, од стране делегације државног савета на немачком, од стране делегације државног сабора на мађарском језику а од обе се стране прикључи одговорен превод на језику друге делегације.

§. 25. Ако су трипут писмено договарали се на селу споразумели онда има свака делегација право искати да се питање заједничким гласањем реши.

Оба председника споразуму се кад и гди ће се заједничка седница делегација држати да би се заједнички гласало; пре овог гласања може сваки члан заједничког министарства реч узети.

§. 26. У Заједничким седницама председавају оба председника наизменице, час један час други.

Коцком се решава, који ће од оба председника председавати.

У свим другим сесија председава у првој заједничкој седници председник делегације, члји председник у последњој заједничкој седници није председавао.

§. 27. Да може заједничка скупштина ебеју делегација закључке доносити нужно је да има у седници бар две трећине чланова сваке делегације.

Закључак се доноси апсолутном већином гласова.

Ако на страни једне делегације има више чланова него на страни друге, онда на овој страни на којој има више морају се онолико њих уздржавати од гласања колико је нужно да с обе стране буде једнак број оних што гласају.

ДОПИСИ.

х. — Сомбор, 13. јуна. Богу хвала, обави-смо једном и ми варошку рестаурацију. Али и јесте то тежак порођај био; сила је он времена требала, сила муке стао, и издалека пајну на се обратио. Но сад, кад је дете света угледало, треба га свету и указати, а он ће му бити најбољи кум, он ће га кретити по закону и заслуги.

И опет велим, нема сумње да је наша варошка рестаурација, о којој је овде говор, не само сву нашу, но и пајну скоро свију Срба у Бачкој на се обратила; а повод томе дао је не само земљописни положај и претежан статистичан број ербеки становника ове вароши, и она позната жестока борба, која се с тога између овдашње ербеке и римокатоличке стране породила; пајну ту изазвало је најпосле поглавито и то, што смо напред и не једном приликом изрекли: како ћемо за своју свету дужност сматрати, да овој мунципији сачувамо онај карактер, који јој у истини и по праву припада и на самом се закону оснива: карактер ербеки. И баш то и јесте оно, о чему смо у свако доба дужни и себи и осталој ербекој браћи дати јавна рачуна, то је што нам и сад налаже, да изнесемо наше „дело на видело.“ — Но зато држим да није од потребе, да вам читав ток рестаурације описујем; доста је, да се она у главним цртама и последицама сазна, а судити се даје и отуд доста.

Избор се одпочео 3.(15.) о. м. а јуче је довршен. Трајао је, нерачунајући међувремене свеце и друга прекидања, пет дана: 3.(15.), 6.(18.), 7.(19.), 10.(22.) и 12.(24.) т. м.; први дан бирао је кандидујући одбор, који је састављен из 14 особа (осим изаб. председника): седам Срба, седам од римокатолика, други дан изабрани су: градоначелник, судија и капетан; трећи: сенатори до лекара; четврти: од лекара остали чиновници и представници; пети дан држана је главна скупштина: на њој су положене заклетве, учињен посредан избор (помоћника, писара итд. извикани су почасни чиновници) и остављено је градоначелнику да одреди одбор ради предавања појединих звања. — Место избора било је у варошком дому. Ту се слегло, осим осталих, више од иљаде ербеких бирача, праћених барјацима и од својих вођа, мирно и достојанствено, што и једини-ма и другима на част служи. Начин гласања био је тајан, одавањем зрна у једанпут на пет страна, —

складно броју пет предграђа — и ту је све у нај-лепшем реду текло, ту су најлепши избори обављани, наиме избор градоначелника и касније трију земљемера; највећа хвала мора се одати овде нашим честитим земљеделима, који у пуном броју прису-ствоваше и немичући се са својих места гладни и жедни по читав дан мирно изчекиваше да свој глас даду. Други начин гласања био је „једногласним“ извикивањем у пространој авлији поменутог дома. Било је и ту лепих избора, али било је и таквих, да се и уставан гледалац честити стидити савестан морао. Тако звано кортешовање у оваким приликама, не само да је допуштено, већ и савестно, јер се њиме олакшава уједињење мњења, а често чисти и крепи здрава свест у масе народа. Али баш зато и кортешовање има границе своје, границе пристojности и савести, иза којих лежи заблуда и обмањивање народа. На жалост — али у атар истини морамо признати, да се и тога код нас догађало. Нећу овде да помињем, како су неки тобож свестни и изражени људи у томе послу и своје достојанство заборавили, како су за љубав једног или другог пријатеља или сродника све силе своје речитости и грла употребили и тога ради преко пан-дура место говорнички трибина астале нарочито наређивали; нећу да напомињем како су на рамену носећи и народу указујући свога љубимца противном кандидату поштење и част јавно гасили, а гладан народ бацањем кифала и смотака митили; нећу да наводим фактум, како се ради тога и сам један члан кандидујућег одбора тако заборавио, да је остави-вши и онај зелени сто, за који га је дужност при-државала, са барјаком у руци ишао своје кандида-ту на сусрет и за њега сам својом особом по на-роду кортешовао. Све то да и не помињем, доста је ако вам напомним: да изборно место у таким при-ликама није било оно освештано поље, на ком се нај-светија права аутономије врше и слободан „глас на-рода глас сина божијег“ непосредно чује, већ је оно било не једанпут врвило коло себичних интереса и препремених интрига. А они, који су томе повода дали, нека помисле и то: да се тако народ демо-рализује — а последице су томе неизмерне!

Што се самих новоизбраних часника тиче ево вам кратка резултата: за градоначелника изабран је, као што већ знате, Србин Топчика Коњовић, муж е-нергичан и познат са свога врлог родољубља и об-ште љубљен и поштован са свога заузимања за об-ште добро и напредовање, са своје справедљивости и челичног поштења. Бирачи његови беше одуше-љени и дадоше му 1077 гласа; с њиме заједно кан-дидовани су два римокатолика, од којих један доби 727, а други 41 глас. За судија изабран је дојако-шњи, а капетан је нов, обојица римокатолици. Сва остала чиновничка места — на којима има без су-мње људи ваљаних и извртних — подељена су ме-ђу Србе и римокатолике подпуно, да нерекнем ма-тематично једнако. И та математична деоба распо-стире се чак и на представнике! За чудо је, како је лакомислено бирао представништво, то морално тело, што је управо душа и срце свакој мунципији. Кад се списак (листа) на представнике позваних о-соба народу ради бирања читао, није се ту знало ни ко је тај списак саставио, ни ко је у њега до-шао; прочитана имена чули су њих десет—двана-ест, који су у најближој околици били, на какве су ови народу знакове давали, тако су остали бирачи примали, или одбацивали поједине особе. А кад је избор учињен и меродавна листа прегледана, нашло се, да је од 109 изабраних представника 55 Србаља и 54 од римокатоличке стране, дакле само један ј-динити Србин више изабран! — и то случајно за то само, што је нови градоначелник одма с почет-ка предложио, да се сви чланови кандидујућег од-бора за представнике изберу, и што смо у том од-бору за председником једног Србина више имали. Осим тога дошли су у ту листу од стране римо-католика и онака лица, која Срби, дакле већина, од-лучно нехтедоше, борећи се два сахата против њи-вог избора; а то је нарочито баш један од римокат-бивних кандидата за градоначелника.

Алтернатива дакле одржана је свуда подпуно, и не само стварно но и формално, јер којегод је место било за противну странку опредељено, ту су и особе само њиове стране кандидоване. Па је-смо ли се ми за то борили и у начелу победили?! Јесмо ли се за то три месеца са нашим суграђа-нима кавчили и трли, за то побунили мало и велико близу и далеко; за то толике конференције држали, за то пискарали министарству, и бог те пита куда?! Јесмо ли за то по свету телалили, како ћемо и овој мунципији ударити ербеки печат, јесмо за то и у очи самог избора сваког ербеког бирача појединце опомињали, да при избору за главу неизостане, јер ће се решавати одсудне ствари за саму будућност нашу; па шта смо учинили? Јесмо ли се угледали на честити пример браће Новосађана, који делом по-казаше, како се могу и ербеки интереси хранити па опет и справедљивост одржати! Где су ти родо-љуби, који су говорили да ћемо ако нигди, оно у представничком телу барем 15—20 гласова више и

мати?! А како данас ствари стоје, питање је, да ли ћемо и дојакошњи ербеки пословни језик задр-жати — и ако га задржимо, зависиле само од ми-лости друге странке, јер нема сумње, да ће се ова у сваком нашем питању као скопчан лапац држа-ти, а у нас ће, на жалост, увек наћи 15—20 при-сталица, и ми ћемо увек у мањини остати! А на коме је кривица? На нама самим! Кад се тако ра-ди, кад је и закон и већина и јавно мњење и сама победа на нашој страни: шта онда кад тога не бу-де?! — Знаменита она изрека о тринаест иљада по-литичних нула још није оповргнута, и неће бити донде: док се ненађе родољуба посве некористо-љубивих, људих од уплива а обштој ствари ода-них, који ће се на чело ставити свима тима ну-лама, и махом претворити их у толико иљада мо-ћних јединица!

А кад ће то бити? Бити ће, као што је неда-вно један чувен Србин рекао, онда: кад се забораве — „шогоршаги!“...

С. Л. У Карловцима 19. јуна. У нашем ка-лестану, у „грчкоорјенталном Сијону,“ познато је већ из одавна, да са нашим просветним заведењима лоше стојимо. Веле да је главнији узрок томе што свети оци немају времена да о побољшању тих за-ведења раде, јер их задржава политика некака коју мора да гоје. Сада ево већ престаше сабори и по-литичење, пак ће одсада ваљда што боље бити; и ако то буде, јавићу вам у своје време. Засад да вам јавим какав свечани призор имадосмо у недељу 18. т. м. Бесар од Беча даровао је грчко-православном патријару „Леополдију“ и услед тога буде у не-дељу, по заповести г. директора сакупљен збор про-фесора гимназије. На том збору г. Пантелић позове професоре, да подпишу неку честитку за „Леопол-дију“ пак онда да ходе у патријаршију да ју про-читају и предаду. Неки се усудише приметити, да као можда не би било у реду да се писмено чести-та, јер такве честитке обично усмено бивају. Но г. директор одговори да он зна шта чини и да про-фесори имају само следовати му, и тако буде че-ститка подписана. Док се у цркви св. навора де-лила, приређивао је г. директор ђане у два реда од прве до двора, говорећи им да чим се укаже г. патријар сви у глас вичу: „живио.“ Указа се г. патријар с „Леополдијом“ о врату и забори се „жи-вио!“ и прође благосиљајући просвештеник у своје дворе, а за њим честитари понапријед г. Пантелић, па онда професори и нешто деце гимназијске. Г. Пан-телић водећи реч беше тако тронут, да је готово кроз плач говорио, и рече између прочега, да је даривањем „Леополдије“ не само патријар него и сав ербеки народ награђен. На то одговори г. па-тријар узвиком у три маха: „живило њег. ц. к. апост. величество император Аустрије Франц Јосиф I.“ на које се честитари са „живио“ одазваше, а за тим у три маха рекоше „живио патријар.“ Са тим се сврши честитка од гимназије, и потом дође ма-ђистрат са неколико грађана, честитање се понови и тада г. патријар ипак рече, да је даривањем „Леополдије“ у њему сав народ ербеки одликован и на-грађен, па онда дода узвишеним гласом: „висока вла-да бодрим оком прати све заслуге њој учињене и зна свакога по учињеној заслуги наградити.“ На то се опет поново одазваше са „живио!“

Нека нам се опрости што неможемо прећутати да се даривањем „Леополдије“ патријару, овај лично одликује; што се народа тиче тај се може радовати ако види свога архијереја с „Леополдијом“ о врату, али што је коме за личне заслуге дато, те се не зове награда народа, тим се наш народ не може наградити; за своје крваве заслуге народ се на-да да ће му њег. велич. народност заштитити и ујем-чати. На дан споменуте честитке био је г. уредник „Напредка“ с госпођом на ручку код г. патријара.

**) Из Каћа, 18. јуна. Мало смо се са овим дописом одоцнили, но мислимо да неће бити зго-рег, да и сад јавимо нашем свету, да је овде, на нашу радост, „село“ давано. То су покренула два члана „Виле“ и оба учитеља из Каћа. „Село“ је др-жано у мушкој школи, а почето је у полак овам сати. Споменути гимназисте и учитељи држали су предавања, а мушка Каћка деца декламовала су и певала народне песме. „Село“ се свршило у десет сати, а улазнице се нису плаћале. Каћани су пока-зали, да им је село мило, јер их је било више, но што смо се надали. Било је седи стараца и млади момака, а исто тако и женског пола. Што год има у Каћу отменија света, све је ту било, само не бе-ше ни једног свештеника, ма да су двојица била код куће.

Мило нам је, што је нејпре у Каћу од свију ербеких села, „Село“ давано, и желимо, да нас што скорије опет таквом забавом обрадује, на којој ћемо се узајмно чему ваљаноме поучити.

== У Пригу, 16. јунија. Фрушка је гора за нас Србе света гора. У њој сјају Србу дванајест манастира као дванајест звјезда на небу правосла-

вија. Годинама су некада људи путовали док су до-
стијали у народна светилишта, па их и та даљина
застрашила није од побожне своје намере. А зар
Србин из Бачке и Баната и других наших крајева
да не походи светиње своје и скромне задужбине
богољубивих и благочастивих својих прадедова. Од
свију манастира фрушкогорских рекао би да је Ри-
ваница по положају своје најљепше место, и до-
стојно ванштину да у њедрина својима чува кнеже-
ве останке. Баш о видов-дану, о слави манастир-
ској ту сам се десио. Хвала настојатељу манастира,
што је ту задужбину ербеку равноту својом
опак љепи и светло украсио. На бјенију и литур-
ђији чиниојествовао је с два ђакана и мноштвом
јеромонаха архимандрит крушедолски г. Сава Па-
вишевић, кога до сад познавао нисам. Не желим ни-
коме ласкати, а још мање чевјеку, коме се по све-
му озбиљноме и скромном понашању познаје да то-
га не тражи; али што је извршено нека и други по-
знају; небил се тако у доброме падницима. Ја до сад
обиђо много црква, али не видо нигде таког чино-
дјелства. Е! и глас и изговор и све је одговарало
величаству божије литурђије; а напосок ме задиви
слово, које је поменути г. архимандрит слави тога
дана примјенио. — Живили и множили се таки свеш-
теници и учитељи цркви на божију славу и ко-
рист православног свијета, који је жедао духове
паће!

Г. Вршац, 17. јуна. Од кад је код нас пе-
вачкога друштва, не чује ништа о њему, не чу-
сте зато, што је тек ове године постало, и што се
тек од три месеца дана у певању вежба. Поред све-
га тога већ се при служби о духовима у црквеном
певању први пут показало, и управо нас изненади-
ло; певали су лепо удешени и добро научени 105
гласова које женски, које дечији и одрасталих љу-
ди. По том певању судећи, са погледом на то, што
је ликовоја друштва, Богдан Томашек, већ и певач-
ку наставу за децу отворио, а наставу за свирање
у свима инструментима спрема, најпосле видећи ка-
ко певачко друштво брзо напредује, јер ће оно већ
на Петров дан три световне песме — од којих је
једна, као што чујем, од самога ликовоје компо-
нована — певати у концерату, који ће ликовоја као
виртуоз на виолини дати; можемо се великом до-
биту за нашу варош извесно надати од певачкога
друштва; а што је њен ликовоја, не само вешт и
вредан наставник и виртуоз на виолини, него још
и композитер, можемо очекивати, да ће он и нашу
још са свим малену гласбену књижевност подпомоћи.

„Напредак“ има још нешто да нам каже о „сти-
пендији“ В. Борђевића! У јутрошњем броју свом, он до-
даје, да та „стипендија“ није одузета г. Борђевићу из уз-
рока што је у Москву ишао, него што није испунио „усло-
вља“ склопача са стипендијом (sic!) Кад би „Напредак“
та условља ближе одређивао, не би имао куд, него по-
тврдити оно што смо ми јавили. Но да учинимо крај њего-
вом довијаку, упућујемо га на акт министарски у коме
се јавља г. Владану, да му се „стипендија“ одузима. Ту се
као први узрок спомиње: што је г. Владан „противно из-
речној забрани“ у Москву ишао.

Троједна краљевина.

Хрватске новине јављају: управитељ хрватско-славен-
ске канцеларије дворске управе је овај одпис на пресе-
тлога г. септември д-ра Јована Суботића:

„Његово ц. и кр. апостолско Величество благоизволе-
ло је превизијом решењем од 27. јуна т. т. премисловито
одредити, да се пресејство Вашта дигне од службе и ча-
сти септември и изјеститеља при кр. столу седморице, без
права на пензију.

Дајућ то Пресви. Вашој на знање, позвао сам пред-
седничтво кр. стола седморице, да вас одмах одријешти од
службовања.

У Бечу, 29. јуна 1867.

Кушевић с. р. едм.“

СТРАНЕ ЗЕМЉЕ.

ИТАЛИЈА. 450 италијанских владика поднели су папа
неку адресу, да би, као што се из Рима јавља освештавши да
су покори глави цркве, да верују и уче што и св. отац
верује и учи. У истој адреси одаје се хвала папи, што се
брине да се поштење (моралност) очува неповређено, да се
ошаним пословима одпора даде и заблуде оборе. Уз то се
изјављује жеља да се они који блуде, врате на прави пут.
Затим се дива слог хришћанског народа који римског папу
окушавају, и изјављују жеља, да владоци народа недопу-
сте, да се права и власт лане повреде.

На ту адресу папа је одговорио, да је он вазда Ита-
лију љубио, али да се у истинском интересу Италије на-
да, да ће они, који судбом Италије управљају, поштедети отач-
бину од моралне и вероисповедне пропасти.

ФРАНЦУСКА. Париски листови пишу о свечаности са
којом су 19. т. м. раздаване награде на светском излогу,
међу осталим следеће:

Нерачунаећи двор и дипломате, било се сабрало у дво-
рану светског излога 17,000 гледалаца. У 1½ по подне за-
творена су врата дворана и одма се одпочела свирати химна
мира. Излагачи означени за награду, уређени по одељцима,
студали су уз свирку на узвишена места, која су за свако
одељење спремна била. Око 2 сата дође цар са царском,
султаном, инглеским престолонаследником, пруским престб-
лонаследником, италијанским престолонаследником, и вели-

ком гомилом инглеских и турских племића, великаша, офи-
цира и чиновника. Затим министар Руер прочита извештај
о излогу, на који цар одговори познатом беседом. Ова је
доста ладно саслушана. После цареве беседе разна одељења
излагача долазила су са својим барјацима пред царски пре-
сто, и ту су најодличнији излагачи примали награде. За-
тим је цар са онима који су с њим дошли прогутао излог.
Цар је изгледао тужан и поражен, парца лепа, а султан
забезвекнут у дивоте светског излога. Царица је ишла с леве
стране султану, очекујући да је гост испод руке поведе;
али султан јој руке непури, и она мораде поред њега као
без њега ићи. Иза њих су ишли принчеви, сваки по једну
госпу испод руке водећи; ходећи по дворани излога цареви
и њихова пратица дођу и наспрам турских званика; ту се
једнаправовијеријаци на колена пред султана и дотајне земљу
три пута челом поклони. Потом је свечаност свршена.

За време овог бављења у Паризу султан ће, као што
пишу из Париза, живети сасвим по обичају своје земље.
Сваки дан праће се Нилеском водом, од које је за њега до-
нето у Париз колико му треба. У соби где ручава намештен
је мухараби, као неки надзиратељ. Тај је на све стране из-
бушен, да би султан кроз те рупе могао гледати своје го-
сте и разговарати се с њима, а они њега да невиде. Фран-
цуска влада чини све могуће, да би султан у Паризу као
код своје куће био.

НОВИЈЕ.

— „Руска Кореспонденција“ напомиње
шта којешта равни листови пишу о састанку Алек-
сандра II. са Наполеоном III., и вели, да се ти ли-
стови удаљавају од истине. Цар Александер, по „Р.
К.“ ишао је у Париз једино у цели, за утврђење
мира. О савезу између Русије и Француске не може,
као што мисти лист даље вели, ни спомена бити;
али пријатељски дочек цара Александра у Паризу, и
пажња која му је, приликом познатог атентата, у-
казана од стране француског цара и народа, све то
морало је приближити једно другоме цареве двеју
земаља. С друге стране, према несвободним намера-
ма цара Александра, као и његовом отвореном, пле-
менитом карактеру, у политичним питањима, није
могао цар Наполеон остати равнодушан. Накратко:
„Руска Кореспонденција“ тврди, да нема право-
вог савеза, али има врло опредељеног личног
споразујемља између цара руског и цара фран-
цуског.

— Досадашњом истрагом над онима који су
недавно из политичних узрока затворени у Цар-
граду дознало се, као што отуд телеграфшу, да су
затворени били заверили се; да побујају све ми-
нистре, па да султана приморају да постави на чело
владе људе који су од „младотурске странке.“

— По телеграму из Цариграда од 21. т. м.,
грчка војска лађа „Изедин послана“ је у потеру за
грчким паробродом „Аркадионом.“

— Вести турске потврђују непрестано, да О-
мер паша побеђује Хришћане у Кандији. По гласо-
вима из Атине, пародне чете у Кандији ухватице су
живог Мехмед пашу са 1000 Турака, у борби на
западном крају острва. Исмаил паша умрло је од
рана добијених у боју.

— Из Беча телеграфшу 22. о. м.: „По једном
телеграму од аустријског посланика у Вашингтону,
барона Вајденброка, на барона Бајста у Бечу, преда-
ном 21. т. м. ноћу, североамерикански министар Сју-
ар добио је од консула Матамораса у Веракрузу по-
тврђење вести, да је цар Максимилијан на смрт о-
суђен и погубљен.

— Цукунт дознаје, да је кнез Михаило, кад
је не давно у Бечу био, добио од Наполеона теле-
графски позив да дође у Париз.

Из Атине пишу 15. (27.) јуна: „Вести из Хе-
раклиона потврђују, да није истина што Омер паша
јавља о успешима турске војске у Кандији. Његов
покушај против Ласита није имао никакву друга по-
следка, него разорење неких села. Турци су ту из-
губили преко 100 људи, а Хришћани 30. Хришћани
одржали су се у свом јаком положају, између Ласи-
та и Месаре, и остали су у неспречној свези са
другим областима: Омер паша спрема се сад на по-
во да удари на Сфакију.“

— Букурешки лист „Indépend. Romana“ ја-
вља како је већ од дужег времена састављен у Буку-
решту неки „тајни бугарски одбор.“ Тај одбор
послао је пре кратког времена једну депутацију у
Руенју, да би молила руску владу за подпору. Да-
ље је исти одбор послао и у Бугарску своје људе,
у цели да се подпомогне борба за независност
земље.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

П. М. Нови Бечеј 22. јуна. У нашој околини одно-
чета је жетва жита; засад се још не да ни каквога ни ко-
ликога жита одредити, али свакојако можемо унапред ре-
ћи, да ће нам жетва боље него лане испасти. Немогу сени
цене новом житу толико одредити; једни су тог мњења да
ће жито достићи лањску цену, неки опет мисле, да ће це-
на житу бити фор. 2.50—3 вг. На јучерашњој пијаци би-
ло је мало новог жита, и подрало се све за местни потро-
шак по фор. 3.60—4 вг. Нов јечам продаван је по фор.
1.40—1.50 новч. Кукуруз по фор. 2.25—2.50 новч. Зоби
није било.

Ж. П. Сисак, 29. јунија. Ове се недеље продало: 3000
ваг. шенице банатске 84—86 фун. по ф. 6.25—45 н., 2000

ваг. исто банатске транз. по ф. 4—4.10 н., 40 00 ваг. ку-
курузе банатске по ф. 3.10—20 н., 12,000 ваг. кукур. бос.
транз. 2.70—85 н., 3000 ваг. зоби босан. транз. по ф. 1.35
—36 новч.

Цене нам се и ове недеље одржаше као и прошасте:
— сви довози, који нам из Босне дођоше одма се по пред-
оначеним ценама продадоше. — Складишта свију врсти, ро-
бе малена су нам или нису никаква, услед чега и веће по-
словне радити неможемо. —

Време нам је угодно са кишом, воде умалиле но за
путовање још једнако добро. —

Ценовник Пештанске берзе од 23. јуна.

	фун.	Пожунац
Шеница банатска 86—87	—	ф. 6.05—6.15
„ потиска	—	86—87 ф. 6.10—6.25
„	—	88—89 ф. 6.40—6.53
„ пештанска	—	85—86 ф. 6.—6.15
„	—	87—88 ф. 6.33—6.45
Наполица	—	81—82 ф. 4.40—4.50
Раж	—	77—80 ф. 4.—4.10
Јечам пиварски	—	69—70 ф. 3.10—3.25
„ за храну	—	65—68 ф. 2.70—2.90
Зоб нова	—	44—46 ф. 1.50—1.60
Кукуруз банат. нов.	—	ф. 2.75—2.85
Проја	—	ф. 2.40—2.90
Репица кол.	—	ф. 5.25—
„ банат.	—	ф. —
Пасуљ	—	ф. 4.—4.40

Курс папира и звечећег новца.

Комерцијална (трговачка) банка 500	—	660	665.
Пештанске штедионице	—	63	1250 1300.
Будимске	—	—	430 435
Старобудимске	—	40	65 70.—
Крунаши	—	—	7.— 7.10

Курс бечке берзе.

Акције народне банке	—	—	722
5% металик	—	—	60.1
Зајам народни	—	—	70.25
Дукати	—	—	5 96

Стање воде 23. јуна, 10' 6" над 0, опада.

„Застави“ је потребан експедитор; ко би
био рад примити се тога посла, нека се ја-
ви администрацији „Заставе.“

ОГЛАСИ.

О Г Л А С.

Од стране српске православне црквене общине, овим
се до јавног знања доноси, да ће се у кући црквеној на
пијаци бр. 40. један дућан, два квартира са сокама, два
квартира из авлије у горњем спрату, један подрум, два ма-
гадина, једна банда, на даље три године од 1. новембра
1867. до краја октобра 1870. п. р. 3. јулија о. г. у три
сата после подне, на лицу места, на јавној лицитацији под
кирију давати, и да се запечатене писмене понуде (оферти)
до дана лицитације председништву общине поднети могу.

Условија лицитације могу се код главног црквеног
тутора г. Ђ. Коде видети. Главна скупштина зидржава себи
право, лицитацију ову најдаље за осам дана потврдити.

Из седнице српске православне црквене общине у
Новом Саду дана 17. јунија 1867. држане.

Стефан Брановачки ср.
председник.

2—3

О Г Л А С.

Од стране ц. кр. војничког общинског мајистрата ово
се обавештаје:

На молбу сиротињског тутора Тривуна Вуличевића
одобрена је од стране петровградске црквене као тутор-
ске власти својеволја продаја оставине куће бр. 349. у
вароши Земуну, и зато се наређује 23. јули и 24. август
п. р. о. год. као рокови продаје, код подписаног мајистрата
свагда у 3 сата по подне, с тим додатком, да је прогласна
цена кући 16000 фр. авр., и да се испод те цене ни при тре-
ћем року кућа неће продати.

Они који желе купити кућу, нека у речени дан и са-
хат дођу у овдашњу дворану мајистратску.

У Земуну 22. маја 1867.

3—3

Ц. кр. мајистрат земунски

О Г Л А С.

Будући се већ школски испити приближују, при који-
ма се разликујуће се деца дају премије, то и ја објављу-
јем, да ћу моћи Славне Општине српске послужити са моје
две познате књижице написане за српску младеж; а те су:
КОТАРЧИЦА ЦВЕТА, приповетка за старо и младо;
по списаној цени 30 новчића, а лепо везана 40 новчића.

КАКО ЈЕ У МЕСЕЦУ? за зрелију младеж одговорио
Др. Евген Нетоличка. 30 новчића.

Молим поштовану ГГ. учитеље, да ми буду по могућ-
ству на руци, а ја се обавештавам, да ћу наручине с гото-
вим новцем најточније путем ф. к. поште слати. Пошта-
рину са одаслатим књижама ја ћу платити.

У НСаду 1. Јунија 1867.

ДИМИТРИЈЕ ЈОСИЋ.

учитељ IV. разреда

(2—3)

у главној мушкој школи Новосадској

(Наша девиза! **Поштење** траје најдуже.)

Готове мушке **кошуље** из сопствене фабрике, од
доброг и чистог платна, тврдо руком шивене, нови уку-
сни и помодни крој, снака стоји као смирљена, **јев-
тиније и боље** бити неможе.

1 ком. средње фиња (од јаког платна) за износ, место
ф. 3. само фор. 2.

1 ком. фиња од холандског платна (фино у жици) место
фор. 4½ само фор. 3.

1 ком. најфинија од руком предавна румбургерскога (пла-
тна), место фор. 8. само ф. 4½.

ЖЕНСКЕ кош. средње фиња, фиња везена, најфиније ве-
зена шлинг. ф. 2 по ф. 3. по 4½.

Молимо дебелину од го лог врата и висину стаса нам по-
слати. **Еслани** се шиљу за напред послату капару, а рест
се исплаћује на пошти при примљу еслана (als Nachname)

(адреса): A. S. Kraft vis á vis der Oper Nr. 8. Wien im
Waschwaren-Fabriks Dépôt. (На писма српска одговара се
на српском језику.)

1—6